

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

2

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 2

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 2

Одеса
2025

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 16.05.2025 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: нові виміри у воєнний час** : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 16 травня 2025 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2025. – Т. 2. – 716 с.
ISBN 978-617-8430-61-0

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири України: нові виміри у воєнний час» містять результати наукових досліджень і практичних напрацювань вчених, фахівців і військовослужбовців, здійснені в умовах повномасштабної війни. У збірнику представлено як теоретичні, так і емпіричні дослідження у галузях філософії, загальної теорії держави і права, історії права, сучасних соціально-політичних процесів, соціології та психології.

Особливу увагу приділено аналізу загроз національній безпеці в конституційному, міжнародному та європейському правовому контекстах, а також питанням трудового, соціального, земельного, аграрного та екологічного права. Окремі розділи присвячено функціонуванню економіки та підприємництва в умовах євроінтеграції.

У збірнику також розглянуто проблематику цифрової трансформації, захисту інформації та кібербезпеки в умовах воєнного часу, методику викладання іноземних мов, перекладознавство, лінгвістику і журналістику. Висвітлено наукові здобутки в адміністративному, фінансовому, морському та митному праві, реформуванні судової системи, діяльності прокуратури, правоохоронних органів та адвокатури. Окремо проаналізовано питання кримінального права, кримінального процесу, кримінології, криміналістики, судової експертизи, медико-психологічного забезпечення правосуддя, а також аспекти цивільного, сімейного, господарського права, інтелектуальної власності та патентного судочинства. Розглянуто також актуальні питання діяльності бібліотек у закладах вищої освіти та фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник адресовано науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти, а також практикам у галузях права, економіки, соціології, політології, психології, філології, журналістики та кібербезпеки.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

ISBN 978-617-8430-61-0

© НУ «Одеська юридична академія, 2025
© Автори статей, 2025

Тупікова Тетяна Валеріївна ФУНКЦІОНУВАННЯ КОЛЬОРОПОЗНАЧЕНЬ У СЕРЕДНЬОВЕРХНЬОНІМЕЦЬКІЙ МОВІ	601
Швелідзе Лідія Дмитрівна КЕЙС-МЕТОД ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ПІДХІД ДО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ПРАВНИЧІЙ ОСВІТІ	603
Шевченко-Бітенська Олена Валентинівна НЕВЕРБАЛЬНІ ЗАСОБИ МОВЛЕННЯ ДОНАЛЬДА ТРАМПА ТА КАМІЛИ ГАРИС ПІД ЧАС ПЕРЕДВИБОРЧИХ ДЕБАТІВ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ.	605
Mykola E. Alexeyev AN AVENUE TO PLAIN LANGUAGE IN LEGAL ENGLISH	608
Ksenia Kovalova THE CONCEPT OF FABRIC AS A CONCEPTUAL METAPHOR	611
Лесневська Катерина Вікторівна РОЛЬ ТЕРМІНОЛОГІЇ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ.	613

СЕКЦІЯ 25. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ПЕДАГОГІКИ, ЛІНГВІСТИКИ ПРАВА ТА ЗМІ

Мамич Мирослава Володимирівна КОНТЕНТ ВИДАННЯ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ВПЛИВУ НА СУСПІЛЬСТВО.	615
Кісельова Анастасія Андріївна ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ АКАДЕМІЧНОГО ПИСЬМА ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ НЕФІЛОЛОГІЧНОГО ПРОФІЛЮ.	618
Назаренко Оксана Миколаївна ДУХОВНА ІДЕНТИЧНІСТЬ НАЦІЇ В ЕТНОЛІНГВІСТИЧНОМУ АСПЕКТІ	620
Томчаковський Олександр Георгійович ПОЛІКОДОВИЙ VS КРЕОЛІЗОВАНИЙ ТЕКСТ	623

СЕКЦІЯ 26. ВИКЛИКИ СУЧАСНОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ

Колкутіна Вікторія Вікторівна ФУНКЦІОНАЛЬНЕ ПРИЗНАЧЕННЯ ЗАСОБІВ ПОЕТИКИ У СТРУКТУРІ МІЖНАРОДНОГО СТОРИТЕЛІНГУ	625
Макаренко Олександр Юрійович, Макаренко Наталія Анатоліївна ПЕРЕШКОДЖАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЖУРНАЛІСТА В УМОВАХ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ.	628
Маляренко Тетяна Анатоліївна ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДУ СИТУАЦІЙНОГО АНАЛІЗУ У КОМПЛЕКСНИХ МІЖДИСЦИПЛІНАРНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ	631
Скалацька Олена Віталіївна СУЧАСНІ ФОРМИ ЦИРОВИХ МЕДІА.	633
Грушевська Юлія Андріївна ДЕМОКРАТИЗАЦІЯ МОВЛЕННЄВИХ НОРМ ЯК АТРИБУТ СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО РЕКЛАМНОГО ТЕКСТУ	636
Червінчук Аліна Олегівна РОЛЬ КОНСТРУКТИВНОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ У ВИСВІТЛЕННІ СОЦІАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ ВОЄННОГО ЧАСУ	638
Чубук Олег Леонітійович НАЙНЕОБХІДНІШІ КОМПЕТЕНТНОСТІ МЕДІЙНИКІВ В ЕПОХУ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ.	641
Літвінчук Ірина Сергіївна РОЛЬ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ЖУРНАЛІСТИЦІ: ЗАГРОЗА ЧИ МОЖЛИВІСТЬ	643

6. Матичак Т., Мартиновський А. Як писати про відновлення України у жанрі журналістики рішень. Київ : ГО «Інтерньюз-Україна», 2024. 27 с.

Ключові слова: конструктивна журналістика, журналістика рішень, інформаційний простір, масмедіа, професійні комуніканти, воєнний час.

Keywords: constructive journalism, solutions journalism, information space, mass media, professional communicators, wartime.

Чубук Олег Леонтійович

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
старший викладач кафедри журналістики*

НАЙНЕОБХІДНІШІ КОМПЕТЕНТНОСТІ МЕДІЙНИКІВ В ЕПОХУ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

В епоху панування цифрових технологій, яка характерна, зокрема, перманентними динамічними змінами, удосконаленнями можливостей платформ, сервісів та інструментів, важко переоцінити значення наявності у фахівців, персоналу відповідних компетентностей. В повній мірі останнє стосується й медіа та медійників. Минули часи, коли журналіста оцінювали, насамперед, за вміння підготувати високопрофесійний газетний чи журнальний текст – до прикладу, портретний нарис. Та й лексема «майстерність» відносно газетярів чи телевізійників останнім часом звучить все менше. Натомість, з усіх сторін чуємо про пріоритетність для журналістів так званої цифрової підготовки. Що, власне, є цілком зрозумілим: технології, а саме інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ), суттєво змінили журналістику, перетворили її з ремесла на високотехнологічну галузь. Інтернет, соціальні мережі, смартфони забезпечили миттєвий доступ до інформації, розширили аудиторію та створили нові формати подачі матеріалів, прискорили виробничі технологічні процеси, сприяючи таким чином розширенню меж професії і її адаптації до потреб часу. І в цих умовах представникам засобів масової інформації надважливо залишатися адекватними викликам часу, не боятися нових форматів, бути «на ти» із сучасними технологіями, вміти працювати з великими обсягами даних, реагувати на зміни й залишатися так би мовити гнучкими, швидкими.

Керівник діджитал-підрозділу видання «Forbes Україна» Віктор Кіщак конкретизує це таким чином: використання інструментів на базі ШІ (штучного інтелекту) на всіх етапах створення контенту, що, як вважає він, допоможе бути ефективнішими, зменшити витрати часу на рутину, швидше досліджувати та дивитися на теми під іншим кутом. Також на думку фахівця, важливо орієнтуватися на дані та вміти їх правильно трактувати. Що ж до гнучкості, то вона, як вважає Кіщак, повинна бути «в усьому: у роботі з форматами контенту, створенні контенту для різних майданчиків...» [1].

Отже, здатність використовувати сучасні технології під час створення медіапродуктів – це про володіння цифровими інструментами, набуття навичок і вмінь під час роботи із сучасними платформами, інструментами обробки фото, відео, даних, зокрема, такими, як Adobe Suite, Canva, Final Cut Pro, Tableau та іншими. До прикладу, 10 років тому репортеру інформаційної редакції не варто було перейматися відеозйомкою власноруч. І йдеться не лише про зйомку «мінідівішною сонькою» (відеокамера Sony Mini Dv), або «гоушкою» (відеокамера gopro), як додатковою камерою, а про роботу в режимі як кореспондента, так і телеоператора. Сьогодні ж телевізійні кореспонденти за тих чи інших причин (обставин), працюючи «в полі» (за межами телеканалу), все частіше, що називається, беруть в руки камеру, навіть за наявності в знімальній групі телеоператора. Понад те, виконуючи певне завдання, у разі необхідності вони мають бути готові провести стрим-трансляцію. А повернувшись до редакції, тележурналіст, почасти, не зможе обмежитися таймкодуванням відзнятого матеріалу, написанням закадрового тексту і дикторської підводки, – а й сам долучиться до відеомонтажу. Понад те: вміти створювати відео, записувати подкасти, візуалізувати дані. А ще – адаптувати матеріали для різних форматів (короткі пости для соцмереж, довгі тексти для сайтів, інтерактивні сторітелінги), можливо, – «нарізати» зі «свого» сюжету «шортси» для You Tube Shorts, або ж «рілси» для Reels в Instagram, зрештою, розмістити stories. А ще, можливо – запропонувати ідею, дати слушну пораду чи рекомендацію представникам діджитал-підрозділу, які будуть «перепаковувати» сюжет для розміщення на акаунтах телеканалу в соціальних мережах. Сьогодні журналіст повинен бути здатним оптимізувати контент для SEO. Так само якщо не універсалізму, то достатньо багатьох додаткових навичок потребує робота журналіста в онлайн-медіа, і навіть в принті (друкованих медіа).

Медіадослідниця В. Шевченко вважає, що кардинальні зміни в роботі сучасного журналіста через цифрові технології можна порівняти зі змінами, які спричинило виникнення телеграфу та телебачення. «Журналісти мають безмежні можливості друкувати будь-які обсяги матеріалів у різних форматах і в будь-який спосіб доставляти інформацію споживачеві. Журналісти кросмедіа переосмислюють свої професійні компетенції» [2, с. 11]. Слушним в даному випадку нам видається і наведення нею (на цій же сторінці) десяти найважливіших компетенцій журналіста, які вбачає Декларація Європейських журналістів. Більшість з них пов'язані з необхідністю пристосовуватися до нових технологій та особливостей кросмедіа.

Своєю чергою, професор С. Демченко з ДНУ імені О. Гончара, м.Дніпропетровськ, аналізуючи ролі, які виконують нині журналісти в новому інформаційно-комунікаційному середовищі, акцентує на тому, що нові рольові функції журналіста зміщуються у бік організаційних. Це, на його думку, пов'язано з тим, що сьогодні людство зіткнулося з надмірними потоками інформації, які зростають у геометричній прогресії. «І якщо раніше першочерговою функцією журналіста було знайти «свіжу», незвичайну, невідому інформацію і першим донести її до споживача, то тепер він повинен стати своєрідним лоцманом в океані інфор-

мації» [3, с. 14]. Таким чином, як бачимо, сьогодні відходить на другий план те, що було головним для журналіста донедавна і протягом десятиліть – написання текстів. У цифровому середовищі текст більше не є домінуючим форматом, тож журналіст має вміти працювати з мультимедійним контентом, бути гнучким, технологічно обізнаним і здатним поєднувати традиційні навички з діджитал-інструментами. Наразі цінуються вміння орієнтуватися в соціальних мережах і онлайн-інструментах для створення контенту для різних типів медіа, аналізувати великі масиви даних, орієнтуватися на аудиторію медіа. Паралельно з цим, значної ваги останнім часом набувають навички координатора, менеджерські, організаційні здібності. У «цифрову епоху» журналістика зазнала трансформації, що вимагає від журналістів адаптації до нових викликів, розуміння нових трендів, зокрема, таких, як штучний інтелект, віртуальна реальність, блокчейн.

Варто розуміти, що вітчизняній журналістиці «турбуватися» про наявність означених вище компетенцій доречно як на етапі підготовки майбутніх медійників – при формуванні їхніх загальних і фахових компетентностей – так і що називається в процесі виконання функціональних обов'язків в редакційному повсякденні – шляхом опанування нових технологій, інструментів, проведення професійного навчання тощо.

Список використаних джерел:

1. Які знання та навички будуть найнеобхіднішими для медійників у 2025 році? *Медіамейкер*. URL: https://www.instagram.com/p/DFVtBULtt2X/?img_index=6&igsh=MnlrNGY4dW94dDF1
2. Кросмедіа: контент, технології, перспективи : колективна монографія / за заг. ред. д. н. із соц. ком. В. Е. Шевченка ; Інститут журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Київ, 2017. 234 с.
3. Крецу І. Н., Гузун М., Василик Л. Підручник з крос-медіа / пер. Ана Лехінтан та ін. Bonn ; Sibiu : Schiller Publ. House, 2015. 140 с.

Ключові слова: технології, журналіст, компетентності, медіа, цифрові інструменти.

Keywords: technologies, journalist, competencies, media, digital tools.

Літвінчук Ірина Сергіївна

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри журналістики, кандидат юридичних наук*

РОЛЬ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ЖУРНАЛІСТИЦІ: ЗАГРОЗА ЧИ МОЖЛИВІСТЬ

Сучасна журналістика зазнає значних змін під впливом технологій, і однією з ключових інновацій є штучний інтелект (ШІ). Його використання у сфері ме-